

10. Мустафина Э.К. Способы выражения значения будущего времени в тексте –Новести временных лет” (К вопросу о будущем времени в древнерусском языке): Автореф. дис... канд. филол. наук: 10.02.01 / МГУ им. М.В. Ломоносова. – М., 1984. – 19 с.
11. Потебня А.А. Из записок по русской грамматике. – М. : Просвещение, 1977. – Т. IV. Вып. II. Глагол. – 406 с.
12. Розанова Т.С. Настоящее и будущее простое время глагола в памятниках русской письменности XI–XVI веков: Автореф. дис... канд. филол. наук / Москов. гос. пед. ин-т. – М., 1952. – 16 с.
13. Русанівський В.М. Значення і взаємозв'язок граматичних категорій виду і часу в українській мові XVI–XVII ст. – К. : Вид-во АН УРСР, 1959. – 99 с.
14. Соколова И.Г. Будущее время глагола в русской и украинской деловой письменности XV века: Автореф. дис... канд. филол. наук: 10.660 / Ташкентский гос. ун-т им. В.И. Ленина. – Ташкент, 1972. – 32 с.
15. Якубинский Л.П. История древнерусского языка / Предисл. и под ред. В.В. Виноградова. – М. : Учпедгиз, 1953.– 368 с.
16. Křížková H. Vývoj opisného futura v jazycich slovanských, svláště v ruštině. – Praha : Statni pedagogicke nakladatelství, 1960. – 202 s.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

- АС – Актовая книга Стародубского городского уряда 1693 г. / Под ред. В.Л. Модзалевского. – Чернигов : Типография Г.М. Веселой, 1914. – 136 с.
- Гал. Ключ. – Іоанікій Галятовський. Ключ розуміння / Підгот. до вид. І.П. Чепіга; відп. ред. В.В. Німчук.– К. : Наук. думка, 1985. – 445 с.
- ГВЛ – Галицько-Волинський літопис / Цит. за виданням: Полное собрание русских летописей. Ипатьевская летопись. – М. : Изд-во вост. лит., 1962. – Т. 2. – С. 707–938.
- ДНРМ XVIII – Ділова і народно-розмовна мова XVIII ст. (Матеріали сотенних канцелярій і ратуш Лівобережної України) / Підгот. до вид. В.А. Передрієнко.– К.: Наук. думка, 1976. – 416 с.
- КЛ – Київський літопис / Цит. за вид.: Полное собрание русских летописей. Ипатьевская летопись. – М. : Изд-во вост. лит., 1962. – Т. 2. – С. 285–707.
- К-П Пат. – Києво-Печерський Патерик. / Цит. за вид.: Абрамович Д. Києво-Печерський Патерик. – К.: Час, 1991. – XXVI + 280 с.
- ЛІ – Іпатіївський літопис / Цит. за вид.: Полное собрание русских летописей. Ипатьевская летопись. – М. : Изд-во вост. лит., 1962. – Т. 2. – С. 1–285.
- ЛЛ – Повесть временных лет / Цит. за вид.: Полное собрание русских летописей. Лаврентьевская летопись. – Л. : АН СССР, 1926. – Вып. 1. – VIII, 577 с.
- Л.Сам. – Лїтопись Самовидца по новооткрытым спискам. Издана Временною комиссией для разбора древних актов. – К. : Тип. К.Н. Милевского, 1878. – XVIII, 81, 469 с.
- П. – Грамоти XIV ст. / Упоряд., вступ. стаття, комент. і словники-покажчики М.М. Пешак. – К. : Наук. думка, 1974. – 255 с.
- Рус. – Українські грамоти XV ст. / Підгот. тексту, вступ. стаття і комент. В.М. Русанівського. – К. : Наук. думка, 1965. – 163 с.

Статья посвящена проблеме формирования синтетических форм глагола будущего времени совершенного вида в украинском языке.

Ключевые слова: глагол, будущее время, совершенный вид.

The article is devoted to the formation of synthetic form of the verb future tense perfective aspect in the Ukrainian language.

Key words: verb, the future tense, perfective aspect.

УДК 81'282.2

Т. А. Мислива

ДІАЛЕКТИЗМИ У ЖІНОЧІЙ ПРОЗІ к. XX – п. XXI ст. (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ М. МАТІОС)

У статті розглянуто діалектну лексику у мові прозових творів М. Матіос. Простежено їхню роль у відображенні місцевого колориту, в образотворенні, індивідуалізації й етнографічній ідентифікації героїв художнього твору.

Ключові слова: діалектизм, жіноча проза, лексико-семантична група, стилістична функція.

Характерною особливістю мови художніх творів к. XX – п. XXI ст. є полістилізм – поєднання різних за своїм стилістичним статусом мовних засобів: книжних і розмовних, пафосних і знижених. Жіноча проза к. XX – п. XXI ст. активно апробує специфічні ознаки стилістичної системи сучасної української мови. Основний мовний критерій „правильно – неправильно” поступається критерію „природно – неприродно”.

Дослідження просторових відмінностей мови, історії постання наріч, вивчення структурних рівнів українських діалектів з увагою до різного типу говірок і визначення напрямів трансформації говірок неодноразово були об'єктом дослідження багатьох науковців (П. Гриценка, М. Вакуленка,

Й. Дзедзелівського, Б. Кобилянського, О. Юсікової, І. Матвіяса, В. Німчука, С. Вербича, Л. Дикої та ін.).

Стилістичне навантаження діалектної лексики, яка є важливим засобом у мові жіночої прози к. ХХ – п. ХХІ ст., є менш вивченим, хоча останнім часом з'явилися праці, у яких досліджено структуру діалектизмів у творчості М. Матіос, зокрема К. Селіверстової. Відсутність достатньої кількості досліджень, присвячених цій темі, свідчить про її *актуальність*.

Мета нашого дослідження – схарактеризувати діалектизми як лексико-семантичні одиниці та визначити їхнє стилістичне навантаження у контекстуальній канві прозових творів М. Матіос.

Під діалектизмом розуміють елемент загальнонародної мови, що має виражену діалектну віднесеність [7, 83]. «Слово, яке має хоч би одну діалектну диференціальну ознаку і яке включене в склад літературного твору саме як діалектне, можна визначити терміном «діалектизм». У тексті художнього твору діалектизми набувають додаткового смислового й естетичного навантаження внаслідок додаткових семантичних і стилістичних опозицій до слів літературної мови в тексті того ж художнього твору» [3, 337].

В українській діалектології традиційним є визначення діалектизму, запропоноване П. Ю. Гриценком: «це позанормативний елемент літературної мови, що має виражену діалектну відповідність» [8, 151].

Вважають, що вживання стилістично зниженої лексики у художніх творах обумовлено такими позамовними факторами:

- 1) значне розширення кількісного і якісного складу учасників комунікації;
- 2) відчутне зростання особистісного начала в мовленні;
- 3) розширення сфери спонтанного спілкування й ослаблення офіційності;
- 4) помітне збільшення обсягу діалогічного спілкування [6, 7].

Описуючи героїв твору, автор повинен використовувати різноманітні мовні засоби, зокрема й діалектизми, для створення оригінальних образів. Чим влучнішими і доречнішими будуть лексичні одиниці, тим більшими будуть можливості автора у розкритті теми, ідеї та проблематики твору. Художній ефект у літературному творі досягається протиставленням діалектного, регіонального літературному, нормативному.

Представниці жіночої прози демонструють неабияку майстерність у використанні діалектної лексики. Найяскравіше діалектизми представлені у романах М. Матіос «Солодка Даруся» та «Майже ніколи не навпаки». Вживання діалектизмів детерміноване територіальним ареалом розвитку подій у творах – це буковинські села.

Вживання діалектних одиниць на сторінках прозового твору, на думку дослідників, залежить і від обраної автором манери письма. Так, при оповідній манері кількість стилістично позначених одиниць, у тому числі й діалектизмів, значно зростає [2, 87].

Оповідна манера, що яскраво виражена у творчості М. Матіос, є складовою її індивідуального авторського стилю та чинником активного вживання діалектної лексики. Авторка – як представниця покутсько-буковинських (надпрутьських) говорів – виявляє високу майстерність у використанні діалектизмів, які вдало вводять у канву своїх художніх творів. Звісно, використання діалектних слів «становить відступ від ... норм літератури зі стилістичною настановою» [7, 151], оскільки вони – потужний засіб експресії: таке слово « ... в словнику – це літературне слово з територіальним і письменницьким „портретом”, а в тексті – це стилема, експресема, засіб художньо-образної конкретизації» [1, 49]. Проза М. Матіос вирізняється емоційністю, вразливістю, відкритістю та сповідальністю. Преференції письменниці у відборі діалектних слів увиразнюють її мистецьку майстерність, стилістичне мовне чуття.

Діалектизми виконують основну – власне номінативну – функцію тому, що в деяких випадках «вони залишаються єдиною можливим засобом позначення відповідних реалій, створення етнокультурного фону художньої оповіді» [6, 209]. У творах М. Матіос діалектизми використовуються на позначення таких лексико-семантичних груп (надалі ЛСГ):

1) родинні стосунки: *Після закінчення промови **первий** брат Курика – Дмитро Угрин підніс офіцерові хліб-сіль на вишитому рушникові з пришитим прапорцем, тканим синьо-жовтою волічкою* (2а, 138). **Первий** – двоюрідний [4, 396]; *І добре, що мала добрі вуха, то [Северина] слухала **вуйну** Марію, скільки жила у приймах* (3а, 20). **Вуйна** – тітка, сестра матері або дружина матиного брата [СУМ1, 785];

2) назви одягу та взуття: *І Северина, зі страху й несподіванки, як тримала наполовину обгорнуту круг себе **горботку**, то так і випустила її з рук, не встидаючись, що залишається перед чужими людьми в самій нижній – хоч і до п'ят – сорочці* (3а, 14). **Горботка** – вовняний елемент

верхнього жіночого одягу, який обмотується навколо стану і підперізується вовняним поясом (3а, 14); *І притулилися Михайло з Матронкою одне до одного так близько, що навіть через грубі їхні сардаки було чути прискорене биття серцець...* (2а, 108). **Сардаки** – верхній вовняний гуцульський одяг (2а, 108); – ... *А на пролюдень маєш телячі вироб'єски. Так чи не так?* (2а, 116). **Вироб'єски** – взуття, святкові постоли з телячої шкіри (2а, 116);

3) назви побутових речей: *Отож за хатою Огронника і за самим Юрком було встановлено стеження як дуже зіркими місцевими людьми, так і численними військовими, проте й воно нічого не давало: Юрко зникав з села невідомо як, але завжди вертався додому серед білого дня з порожніми бесагами за плечима, ніби міряв дорогу після утомливих, та успішних базарних торгів* (2а, 158). **Бесага** – подвійна торба; сакви [СУМ1, 167]; *Але минає день-другий – і посвистить з того на цей бік камінь від польського постового із прив'язаним запашиним таліцейським тютюном, а з цього боку – поділяться гранічери сушеними сливами в міщуликові, зачепленім до верху довгої і гнучкої ліски чи жердки ...* (2а, 106). **Міщулик** – полотняна торбинка [4, 292]; – *То коли мені ладувати в дорогу рупцак?* (2а, 141). **Рупцак** – рюкзак (2а, 141);

4) назви прикрас: *Філігранно акуратний, вигадливо різьблений та ще більш вигадливо оздоблений білими пацьорками, розміром на три чверті вказівного пальця келишок із дерева м'якої породи красується зараз перед очима молодого на оздобленому такими ж чисто білими пацьорками підносі* (1а, 89). **Пацьорки** – намисто з бісеру [4, 394];

5) назви понять часу і календаря: *Він [Грицько] бив Теофілу, коли тільки міг, наче прибудного пса... І вона, незвично згорбившись, днинськами зникала як не в городі, то в стайні. Навіть кухонне начиння винесла в літню кухню, де зазвичай готувала їдло свиням* (1а, 164). **Днинська** – дні (1а, 164);

6) назви властивостей речей: – *Ти пам'ятаєш нашого дідича Флорескула?.. А хоча би згадай нашого двірника Ілашка, що дідичем ніколи не міг бути. Чоловіче, чи ти видів їх коло людей як будь, із латками, помняцканими, ніби їх пси тягали? Та ніколи!* (2а, 116). **Помняцканий** – зімнутий, непрасований (2а, 116);

7) назви міфічних створінь тощо: *Другу добу чи не третина черемошнянської мужської челяді шукала Матронку – а жінка щезла, як річкова нявка* (2а, 96). **Нявка** – мавка [СУМ5, 459].

Діалектна лексика є важливим складником мовної структури художнього твору. Це засіб вираження ознаки антропоцентричності та визначальний елемент для побудови літературно-художнього образу персонажа. Діалектизми включають лексичні одиниці – засоби розкриття образів персонажів, що експліковано та імпліковано вказують на їхні позитивні чи негативні властивості характерів. Діалектизм при цьому може:

1) бути домінантним образотворчим фактором. Лексичні одиниці цієї групи здебільшого представлені прикметниками, рідше – іменниками, напр.: – *Ну, трохи з фуком чоловік. А Гаврило що, був без фуку, коли лупив свою невинну жінку, бо так робили інші чоловіки в горах?!* (1а, 82). **Чоловік з фуком** – бути норавливим, непокірним (1а, 82); *Може, це ліпше, бо хай чують усі весільні гості, який шпаровитий тазда прийшов у Гаврилову хату* (1а, 89). **Шпаровитий** – удатливий (1а, 89); *Михайло в тому не розуміє, бо то таздівства не стосується, а його інтересує лиш робота і господарка, але, Боже прости, Курик у селі такий був каламітний, що ще трохи – і тут тюрми був би собі заробив* (2а, 110). **Каламітний** – заводій (2а, 110);

2) бути засобом оцінки поведінки, душевного стану, напр.: *На що уважні й окасті сусіди таки стиснули плечима: до Різдва далеко, до Великодня – ще далі, а дівка муштрується, як до віддавання: певно, таки чекає з війни Петра Северина* (3а, 6). **Муштруватися** – чепуритися (3а, 6); *Розбуджені зі сну сусіди знизували плечима: увесь день Матронка чипіла в городі, онде сапу приходила до Марії гострити, казала, що товар іде гнати, бо через те сапання трохи припізналася, а осьде дощ намагається, бідна моя голова, а я ще видите, Марійо, тут, а ви вже й дитину вслонили, і корову здоїли, та й пішла з тим до себе, а від тоді Марія її не виділа, бо й сама затяглася до хати ззагоді...* (2а, 97). **Чипіти** – бути нахиленим; **слонити** – присипляти (2а, 97); **Файкує** Гаврило лічені рази на рік: *як починається й закінчується різдвяний та великодній піст* (1а, 83). **Файкувати** – курити (1а, 83); *А скупіндра яка вже та приймачка-москалиця – світ такої не знав і не видів* (3а, 11). **Скупіндра** – скупа людина [3, 499]; – *Нащо ти кричиш на нього? Він добре чує. Не видиш, що він перепуджений? Будь, Олексю, дома, – сказав майже на вухо. – І не трусися так...* (1а, 49). **Перепуджений** – переляканий [4, 403];

3) моделювати поведінку героїв у різних життєвих ситуаціях. Найчастотнішими в цій групі є діалектизми-дієслова, що передають особливу експресію, напр.: *Лікарка, я сама відтоді бриджу кров'ю, хоча лиш тепер розумію свою давню подругу* (4а, 127). **Бридити** – викликати в кого-небудь огиду [СУМ1, 234]; – *Що то є, кумко, коли чоловік не знає другої жінки... Ви подивіться лишень на*

нашого Михайла! Геть чисто утратив чоловік голову, відколи Матронка пропадала. Запустив роботи, на люди не показується, лиш жінку з дитиною **пазить**, так нібито ніхто до нього не мав гризоти (2а, 123). **Пазити** – пильнувати, стежити [СУМ6, 15]; – **Флинькаю**, Міську любий, бо, як надумаю, що нас усіх тут чекає, то й камінь би заплакав (2а, 116). **Флинькати** – плакати, видаючи уривчасті негласні звуки; відхлипувати [4, 594]. А позавчора **шляхтувала** на чім світ стоїть сусідчині кури, що розгребли Мариньчині грядки на ніч (1а, 136). **Шляхтувати** – проклинати (1а, 136). І вона, майже безтямна, ніби напоєна **матриганом**, і собі зсувається на землю – та так і падають, обоє, в мох чи зіпріле листя (1а, 131). **Матриган** – золотий корінь (1а, 131).

Важливою функцією діалектизмів у мові творів М. Матіос є їх роль у художній переконливості й етнографічній достовірності відтворення побуту, обстановки, соціальних умов тощо. Поряд з різними мовними прийомами наратування діалектизми забезпечують етнографічну достовірність пейзажних описів, відкриваючи для читача неймовірну красу буковинських гір, долин тощо. Варто зауважити, що чимало таких діалектних слів за межами Буковини не вживаються. Це лексеми таких ЛСГ, як:

1) назви господарських предметів, хатнього начиння, напр.: *Маринька-богодуха гойдає порожню **хітанку**, прив'язану до старезної груші мотуззям, – і груша, немовби натомлена життям людина, покірно й безвідмовно скрипить у такт неспішному своєму коливанню: –гой-да ... гой-да”* (1а, с.129). **Хіганка** – гойдалка [4, 611]; *Коли втомлені дальнім переходом люди вернулися на свої обійстя, в селі вже порядкували другі совіти, повідомив Танасій Максим'юк, який у Конятин не евакуйовувався, а переховувався в селі – у своїй бужарні – **возниці*** (2а, с.153). **Возниця** – дерев'яна споруда для коптіння м'яса димом (2а, с.153), **обійстя** – двір, подвір'я [4, 348]; *А дальні гості повлягалися у весільній **шопі** на лавицях та столах – і раді, що господарі не всі наїдки в пивницю позабирали* (1а, с.88). **Шопа** – тимчасова споруда (1а, 88); *Іще завидка Михайло відвів дитину до куми Марії, замкнув браму і хату **на колітки** ...*(2а, 143). **Колітка** – висячий замок [4, 218]; *Кілька разів торгає дерев'яний ключ, щоб пересвідчитись, чи добре замкнула, далі, так само глухо попричинявши двері з **хоромів**, іде у велику – вікнами в сад – кімнату* (1а, 94). **Хороми** – сіни [4, 614];

2) назви різноманітних географічних понять, напр.: *По два боки мілкого на весні і повноводного влітку, але незалежно від пори року, завжди гомінкого і спішного Черемоша, між горбів і **кичер**, немов у глибокій жіночій пазусі, гніздилися двоє гірських сіл з однаковою назвою – Черемошне* (2а, 101). **Кичера** – гора, вкрита вся лісом, крім вершини [СУМ4, 156]; *На Другу Богородицю був храм і «данець» з глининськими музиками, та ще .. бузьки на **млаці** ловили жаб* (5а, 17). **Млака** – заболочена низина [СУМ4, 764];

3) назви страв їжі, напр.: *Він знає, що вона зараз підсунула ближче до вікна дерев'яний стільчик, розклала довкола себе кукурудзяні **шульки**, на коліна всадила кошик – і з-під прудких її рук посипалося жовте золото кукурудзяних зернят* (1а, 117). **Шульок** – качан кукурудзи [4, 678]; – *...Тебе твоя годує таким самим **чіром**, як пса, а Даруся мені грибочки у борщик кидає* (2а, 58). **Чір** – собача їжа, каша (1а, 117);

4) назви свійських тварин, напр.: *Господарки було не стільки, щоб дуже, але вже трохи було: корова, свиня, кури, троє товару **дробу*** (2а, 96). **Дріб** – вівці (2а, 96);

5) назви військових понять та зброї, напр.: ***Канонами** на фронті не вбили, а за два кроки від хати – зарізали в саме серце* (1а, 110). **Канона** – заст. військ. гармата [4, 185]. – *Можна було казати, а можна було й мовчати ... – озвався мій літній друг. – Ви ж рахунків і буквів учили, а не **гвери** в руках тримати!* (4а, 226). **Гвер** – заст. гвинтівка [4, 81];

6) назви засобів пересування, напр.: *Вхід до дзвіниці чомусь був перегорожений **фірою*** (2а, 115). **Фіра** – віз, підвода [СУМ10, 601].

Створюючи буковинський колорит, діалектна лексика водночас виконує й пізнавальну функцію, адже знайомить читача, особливо це важливо для представників Східної та Південної України, з предметами побуту, господарювання, виробничої діяльності, рослинним і тваринним світом, звичаями тощо. М. Матіос досить ретельно добирає діалектизми, відтворюючи традиції певного регіону та відновлюючи українську культурну спадщину, талановито вводить їх у канву художнього тексту.

Отже, діалектизми як продуктивна, часто вживана група стилістично зниженої лексики у досліджуваних художніх творах виконують такі стилістичні функції: по-перше, їх вживають задля детального відтворення локального колориту описуваних подій. Зазначимо, що авторка при цьому може пояснювати семантику діалектних слів за допомогою покликань внизу сторінки. По-друге, діалектизми використовують для змалювання специфіки мовлення персонажів, оскільки монологи, діалоги, полілоги героїв щедро пересипані діалектичними одиницями. Зазначимо, що засобом

виразності стає не окремий діалектизм у мові героя, а саме той, що сприймається як додатковий увиразнювальний засіб мовного портрету персонажа.

У творах М. Матиос діалектна лексика виступає виразним мовним засобом, який допомагає митцю глибоко розкрити чи дослідити ментальність героїв; виконує роль домінуючого образотворчого фактора у розкритті внутрішнього світу героїв. Також діалектизми здатні передавати уявлення людей про світ дещо примітивніше порівняно з традиційними засобами, запропонованими нормами сучасної української літературної мови, формуючи при цьому індивідуально-авторський стиль митця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бибик С. Діалектне слово у словнику і в тексті / Бибик С. // Семантика мови і тексту: Зб. ст. VIII Міжнар. конф. – Ів.-Франківськ: Плай, 2003. – С. 46 – 50.
2. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови / Коваль А. П. – К.: Вища шк., 1978. – С. 87 – 322 с.
3. Оссовецкий И. А. Діалектна лексика в произведениях советской художественной литературы 50-60-х годов / Оссовецкий И. А. // Вопросы языка современной русской литературы. – М.: Наука, 1971. – С. 301 – 385 с.
4. Словник буковинських говірок / [за заг. ред. Н.В. Гуйванюк] – Чернівці : Руга, 2005. – 688 с.
5. Словник української мови: В 11 т. – К. : Наук. думка, 1970 – 1980: Т. 1. – А-В 1970. - 850 с.; Т. 2. – Г-Ж 1971. – 550 с.; Т. 3. – З 1972. – 744 с.; Т. 4. – І-М 1973. - 840 с.; Т. 5. – Н-О 1974. – 840 с.; Т. 6. – П – поїти 1975. - 823 с.; Т. 7. поїхати – приробляти 1976.– 723 с.; Т. 8. – природа – ряхтливий 1977 с.; Т. 9. – С 1978. – 916 с.; Т. 10. – Т – А 1979. - 658 с.; Т. 11. – Х – Ї 1980. – 699 с.
6. Сучасна українська літературна мова / [за заг. ред. А.П. Грищенка] – К.: Вища шк., 1997. – 493 с.
7. Українська мова. Енциклопедія / [за ред. І.В. Муромцева] – К.: Вид-во «Майстер-клас», 2011. – 400 с.
8. Українська мова. Енциклопедія / [редкол.: Русанівський В.М., Тараненко О.О. (співголови), Зяблюк М.П. та ін.] – К.: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с.

ДЖЕРЕЛА

- 1а. Матиос Марія. Майже ніколи не навпаки: Вид. 2-ге. – Львів: ЛА «Піраміда», 2008. – 176 с: іл.
- 2а. Матиос Марія. Солодка Даруся. – Львів: ЛА «Піраміда», 2007. – 188 с.
- 3а. Матиос Марія. Москалиця; Мама Маріца – дружина Христофора Колумба. – Львів: ЛА «Піраміда», 2008. – 64 с: іл.
- 3б. Матиос Марія. Мама Маріца – дружина Христофора Колумба. – Львів: ЛА «Піраміда», 2008. – 48 с: іл.
- 4а. Матиос Марія. Чотири пори життя. – Львів: ЛА «Піраміда», 2009. – 246с.

В статті розглянуто діалектну лексику прозаїчних творів М. Матиос. Прослідковано їх роль в отриманні місцевого колориту, в створенні образів, індивідуалізації та етнографічної ідентифікації героїв художественного твору.

Ключевые слова: Діалектизм, жіноча проза, лексико-семантична група, стилістична функція.

Dialectical vocabulary of M. Matios prosaic texts has been observed in the paper.

Their functions during displaying local tonality, creating different images, individualization and ethnographic identification heroes of the text have been determined.

Key words: dialecticism, woman prose, vocabulary and stylistic group, stylistic function.

УДК 811.161.2(09)

В. М. Пузач

ПРЕДИКАТИВНІ ФОРМИ НА -НО, -ТО В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: ЯВИЩЕ НЕУЗГОДЖЕНИХ КОНСТРУКЦІЙ

Стаття присвячена граматичним явищам порушення узгодження між дієслівними формами на *-но*, *-то* та іменами в історії української мови, що супроводжували формування об'єктних конструкцій із предикативними формами на *-но*, *-то* в джерелах різних стилів та жанрів 14-18 ст.

Ключові слова: предикативна форма на *-но*, *-то*; порушення узгодження між підметом і присудком; об'єктна конструкція.

Формування предикативних форм на *-но*, *-то* в історії української мови на певних етапах супроводжувалося існуванням конструкцій із порушенням узгодження між дієслівними формами на *-но*, *-то* та іменами. На думку дослідників, такі структури є цінними для визначення етапів формування об'єктних конструкцій із ПФ, до того ж їхня кількість не обмежується поодинокими випадками: «Двоскладні неузгоджені конструкції добре відомі в старій писемності на білоруській та українській території» [5, 495].